

Centrālā statistikas
pārvalde

Aktualitātes statistisko klasifikāciju jomā

Ieva Kurme
eksperte
Centrālā statistikas pārvalde

18.12.2023.

Centrālā statistikas
pārvalde

Statistiskās klasifikācijas Latvijā

Statistikas likums:

- ✓ definē, kas ir klasifikācija (1.panta trešais punkts);
klasifikācija — sistematizēts objektu sadalījums pēc noteiktām pazīmēm, kurā katram objektam vai objektu grupai ir piešķirts kods
- ✓ nosaka statistisko klasifikāciju nepieciešamību un to ieviešanas kārtību (21. pants)

Lai garantētu oficiālās statistikas salīdzināmību un apriti Latvijā, Eiropas Ekonomikas zonā un starptautiskajā līmenī, Ministru kabinets:

- 1) nosaka nacionālās statistiskās klasifikācijas;
- 2) apstiprina statistisko klasifikāciju sarakstu un nosaka šajā sarakstā iekļauto statistisko klasifikāciju ieviešanas, uzturēšanas un publicēšanas kārtību.

Centrālā statistikas
pārvalde

Statistiskās klasifikācijas Latvijā

2017. gada 3. janvāra Ministru kabineta noteikumi Nr. 2
**«Noteikumi par statistisko klasifikāciju sarakstu un tajā
iekļauto statistisko klasifikāciju ieviešanas, uzturēšanas
un publicēšanas kārtību»:**

- ✓ nosaka statistisko klasifikāciju sarakstu (turpmāk – saraksts) (pielikums) un tajā iekļauto statistisko klasifikāciju ieviešanas, uzturēšanas un publicēšanas kārtību (1. punkts)

Centrālā statistikas
pārvalde

Statistiskās klasifikācijas Latvijā

2017. gada 3. janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr. 2
«Noteikumi par statistisko klasifikāciju sarakstu un tajā iekļauto statistisko klasifikāciju ieviešanas, uzturēšanas un publicēšanas kārtību» pielikumā

- ✓ ir uzskaitītas tās nacionālās, Eiropas Savienības un starptautiskās klasifikācijas, kuras nepieciešamas, lai nodrošinātu oficiālās statistikas salīdzināmību un apriti;
- ✓ ir norādītas par sarakstā iekļauto statistisko klasifikāciju ieviešanu, uzturēšanu un publicēšanu atbildīgās valsts institūcijas.

Centrālā statistikas
pārvalde

Statistiskās klasifikācijas Latvijā

2017. gada 3. janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr. 2
«Noteikumi par statistisko klasifikāciju sarakstu un tajā iekļauto statistisko klasifikāciju ieviešanas, uzturēšanas un publicēšanas kārtību» pielikumā

- ✓ ietvertas 56 klasifikācijas
- ✓ kā atbildīgas noteiktas 12 iestādes – CSP, VID, FM, LM, SPKC, IZM, EM, VZD, VARAM, LVĢMC, TM, IeM
- ✓ Noteikti CSP pienākumi (4.punktā) un atbildīgo iestāžu pienākumi (5.punktā) klasifikāciju saraksta uzturēšanā

Centrālā statistikas
pārvalde

Statistiskās klasifikācijas Latvijā

- ✓ CSP savā tīmekļa vietnē publicē un uztur statistisko klasifikāciju katalogu, kurā ietverta informācija par visām klasifikācijām, kuras ir ietvertas klasifikāciju sarakstā, ko nosaka Ministru kabinets
<https://www.csp.gov.lv/lv/klasifikaciju-katalogs>
- ✓ Vienu reizi gadā vai pēc nepieciešamības, CSP, sazinoties ar atbildīgo institūciju, aktualizē informāciju, kura ir ietverta klasifikāciju katalogā

Centrālā statistikas
pārvalde

Statistiskās klasifikācijas pasaulē

Gan starptautiskā līmenī, gan Eiropas Savienības līmenī notiek darbs pie klasifikāciju pārskatīšanas, ar mērķi nodrošināt to atbilstību

- ✓ būtiskajām pēdējā desmitgadē notikušajām izmaiņām ekonomisko darbības veidu struktūrā

Piemēram, tirdzniecības struktūra pēdējā desmitgadē ir mainījusies, būtiski pieaugot attālinātās tirdzniecības īpatsvaram, kā arī enerģijas ieguvē ir nepieciešams izdalīt atsevišķi enerģijas ieguvē no atjaunojamiem enerģijas avotiem u.c.

- ✓ straujajai jauno tehnoloģiju attīstībai

Piemēram, nanotehnoloģiju un citu zinātnes sasniegumu ieviešana ražošanā, digitalizācijas straujā attīstība u.c.

Centrālā statistikas
pārvalde

Statistiskās klasifikācijas pasaulē

ANO Statistikas nodaļa (UNSD)

- ✓ Ir sagatavojusi jauno ISIC¹ 5.red.;
- ✓ Turpina darbu pie CPC² pārskatīšanas;
- ✓ Rosina veikt regulāru statistisko klasifikāciju pārskatīšanu ik pēc 5 gadiem

Eurostat

- ✓ Ir sagatavojusi jauno NACE³ 2.1 red.;
- ✓ Turpina darbu pie CPA⁴ pārskatīšanas;
- ✓ Izvērtē iespēju veikt regulāru statistisko klasifikāciju pārskatīšanu

¹ Starptautiskā standartizētā visu ekonomiskās darbības veidu klasifikācija

² Centrālā preču klasifikācija

³ Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija

⁴ Preču statistiskā klasifikācija pēc saimniecības nozarēm

Centrālā statistikas
pārvalde

Būtiskākās izmaiņas CSP atbildībā esošajās klasifikācijās Preču statistiskā klasifikācija pēc saimniecības nozarēm (CPA)

CPA 2.1 red. apstiprināta ar Komisijas 2014. gada 29. oktobra Regulu (ES) Nr. 1209/2014, ar kuru groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 451/2008, ar ko izveido preču statistisko klasifikāciju pēc saimniecības nozarēm (CPA) un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 3696/93.

Izmaiņu nepieciešamība

Šobrīd gan Eiropas Savienības līmenī, gan starptautiskajā līmenī tiek pārskatītas CPA atsauces klasifikācijas (NACE un ANO Centrālā preču klasifikācija CPC), līdz ar to, lai nodrošinātu atbilstību gan atsauces klasifikācijām, gan atspoguļotu izmaiņas ekonomikā, tiek pārskatīta arī CPA

Centrālā statistikas
pārvalde

Būtiskākās izmaiņas CSP atbildībā esošajās klasifikācijās Preču statistiskā klasifikācija pēc saimniecības nozarēm (CPA)

- ✓ 1.-4. līmenis pilnībā saskaņots ar NACE 2.1
- ✓ turpinās darbs pie jaunās CPA 2.2 struktūras, diskusija par klasifikācijas 5. un 6. līmeni (darba grupa ir izskatījusi vairāk kā 600 priekšlikumus izmaiņām);
- ✓ tiks uzsākta skaidrojošo piezīmju gatavošana

! CPA 2.2 būs piemērojama no 2025. gada 1. janvāra

Centrālā statistikas
pārvalde

Būtiskākās izmaiņas CSP atbildībā esošajās klasifikācijās Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija Eiropas Kopienā (NACE)

- ✓ **NACE 2. red.** apstiprināta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra Regulu (EK) Nr. 1893/2006, ar ko izveido NACE 2. red. saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju, kā arī groza Padomes Regulu (EEK) Nr. 3037/90 un dažas EK regulas par īpašām statistikas jomām.
- ✓ **NACE 2.1. red.** apstiprināta ar Komisijas 2022. gada 10. oktobra Deleģēto Regulu (ES) Nr. 2023/137, ar kuru groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1893/2006, ar ko izveido NACE 2. red. saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju (Dokuments attiecas uz EEZ)

Centrālā statistikas
pārvalde

Būtiskākās izmaiņas CSP atbildībā esošajās klasifikācijās Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija Eiropas Kopienā (NACE)

- ✓ ir sagatavotas skaidrojošās piezīmes un korespondences tabulas, pieejamas CSP tīmekļvietnes klasifikāciju kataloga sadaļā par NACE 2.1 (tikai angļu valodā)
- ✓ norit darbs pie skaidrojošo piezīmju oficiālā tulkojuma latviešu valodā
- ✓ ir izsūtīta informatīvā vēstule dažādām valsts un pašvaldību iestādēm ar skaidrojumu par izmaiņām klasifikācijā un aicinājumu izvērtēt šo izmaiņu ietekmi uz atbildībā esošajiem tiesību aktiem un informācijas sistēmām
- ✓ tiek gatavotas NACE 2.1 pamatnostādnes (dalībvalstu diskusija ir noslēgusies, gaidām apstiprināto dokumentu no *Eurostat*)

Centrālā statistikas
pārvalde

Būtiskākās izmaiņas CSP atbildībā esošajās klasifikācijās Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija Eiropas Kopienā (NACE)

- ✓ ir sagatavoti grozījumi citās statistikas nodrošināšanu nosakošās regulās (regulu projekti ir izsūtīti viedokļa sniegšanai par statistikas nozari atbildīgajām iestādēm)
- ✓ Ir sagatavots grozījums Nr. 2023/137 2. pantā, ar kuru tiek mainītas iepriekš noteiktās atkāpes datu iesniegšanai (regulu projekti ir izsūtīti viedokļa sniegšanai par statistikas nozari atbildīgajām iestādēm):
  - ✓ Pievienotas jaunas atkāpes datu nosūtīšanai lauksaimniecības jomā (nosūtīšana noteikta ar regulām 2018/1091 un 2022/2379);
  - ✓ Precizētas prasības datu nosūtīšanai uzņēmējdarbības statistikas jomā (regula 2019/2152);
  - ✓ Noteikti jauni datu nosūtīšanas termiņi vides ekonomiskajiem kontiem (regula 691/2011).

Centrālā statistikas
pārvalde

Būtiskākās izmaiņas CSP atbildībā esošajās klasifikācijās Statistiski teritoriālo vienību klasifikācija (NUTS)

Pamata regula, ar kuru izveido NUTS:

Eiropas Parlamenta un padomes Regula (EK) Nr. 1059/2003 (2003. gada 26. maijs)
par kopējas statistiski teritoriālo vienību klasifikācijas (NUTS) izveidi

- ✓ Klasifikācijai ir 3 līmeņi:
  - ✓ NUTS 1. līmenis – visa Latvija
  - ✓ NUTS 2. līmenis – visa Latvija
  - ✓ NUTS 3. līmenis – Vidzeme, Kurzeme, Zemgale, Latgale un Rīga

- ✓ Klasifikācija tiek pārskatīta ik pa trim gadiem

Centrālā statistikas
pārvalde

Būtiskākās izmaiņas CSP atbildībā esošajās klasifikācijās Statistiski teritoriālo vienību klasifikācija (NUTS)

NUTS 2024 izveidota ar

Komisijas 2022. gada 26. decembra deleģēto regulu (ES) Nr. 2023/674, ar ko groza pielikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1059/2003 par kopējas statistiski teritoriālo vienību klasifikācijas (NUTS) izveidi

Pārņemta Latvijā ar

Ministru kabineta 2021. gada 7. decembra rīkojumu Nr. 911 «Par Latvijas Republikas statistiskajiem reģioniem un tajos ietilpstošajām administratīvajām vienībām» ar grozījumiem, kas stājās spēkā 2023. gada 16. novembrī

Centrālā statistikas
pārvalde

Būtiskākās izmaiņas CSP atbildībā esošajās klasifikācijās

Statistiski teritoriālo vienību klasifikācija (NUTS)

NUTS 2021

NUTS 2024

Centrālā statistikas
pārvalde

Būtiskākās izmaiņas CSP atbildībā esošajās klasifikācijās

Statistiski teritoriālo vienību klasifikācija (NUTS)

Izmaiņu būtība

- ✓ statistiskie reģioni (NUTS 3. līmenis) sakrīt ar plānošanas reģioniem
- ✓ informācija par teritoriālo iedalījuma vienību piederību reģioniem pieejama CSP tīmekļvietnes sadaļā par statistiskajiem reģioniem

Izmaiņu ietekme statistikā

- ✓ lietotājiem pieejama statistika par reģioniem, kura ir vienkāršāk saprotama un lietojama (nav jāzina atšķirība starp plānošanas un statistisko reģionu)
- ✓ statistika par Rīgu (iepriekš atsevišķs statistiskais reģions) tiek nodrošināta saskaņā ar Oficiālās statistikas programmu
- ✓ laikrindu pārrēķins jāveic līdz 2026. gada 1. janvārim (saskaņā ar Eurostat izsūtīto regulas projektu)

Centrālā statistikas
pārvalde

Paldies!

oficiala.statistika@csp.gov.lv

NACE@csp.gov.lv

Ieva.Kurme@csp.gov.lv